

MİRAC KANDİLİ

1-PLAN

İsra ve Miraç kavramı

Kaynaklarımızda Miraç Hadisesi

Miraçtan sonra yaşananlar

Namaz ve Önemi

Yaratıp düzene koyan, takdir edip yol gösteren (Â'la, 87/2-3) Yüce Rabbimizin **Ahsen-i takvim** (Tîn, 95/4) olarak yarattığı insanoğlu hızla akıp giden dünya hayatının içinde o kadar kaybolmakta ki ona yaratılış gayesini hatırlatacak işaretlere ihtiyaç duymaktadır. Nasıl ki yollarda yönümüzü bulmamıza yarayan, yolu nasıl takip etmemiz gerektiğini bildiren işaretler varsa, manevi hayatımıza yön veren hatalarımızı görüp kendimizi hesaba çekilmeden önce hesaba çekeceğimiz dönüm noktaları mübarek gün ve gecelerimiz vardır.

İşte bu gecelerden biri de Miraç gecesi; Recebin 27. Gecesi olup 10 Mart önümüzdeki Çarşamba'yı Perşembe'ye bağlayan gecedir.

İsra ve Mirac; Hicretten bir buçuk yıl kadar önce vuku bulmuştur. Hz. Peygamber bir gece Kâbe'nin çevresinde uyku ile uyanıklık arası bir durumda iken Cebrail gelmiş onu Burak adlı, -bizce mahiyeti bilinmeyen- bir binite bindirerek, önce Kudüs'teki Mescid-i Aksa'ya götürmüş, oradan da göklere yükseltmiş "Sidretü'l-Müntehâ" denilen en üst makama ulaştırmıştır. Hz. Peygamber bu makamı da geçerek Cenabı Hakk'ın huzuruna erişmiştir.

Bu gece Sevgili Peygamberimiz şahsında "Miraç Mucizesi" olarak gerçekleşen, İsra ve Mirac olarak iki bölümden oluşan olayın ortak adıdır.

İsra: Gece yürüyüşü demektir.

Miraç: Yükselme çıkma ve merdiven manalarına gelir.

İslâm ıstılahında ise, İsra; Peygamber (s.a.v)'in Mescid-i Haramdan Mescid-i Aksa'ya götürülmesi, Miraç ise Yüce Mevla'nın sonsuz âyet ve kudretini müşahede etmek için yaptığı mucizevi bir yolculuktur.

Bu gece; Süleyman Çelebi'nin "*Şeş cihetten ol münezzeh zülcelâl, Bîkemukeyf âna gösterdi cemâl.*" şeklindeki ifadesiyle; mahiyetini, nasıllık ve niceliğini bilemediğimiz bir şekilde Yüce Allah ile görüşen sevgili Peygamberimizin, şirk koşmayanların affedilebileceği müjdesi, Bakara sûresinin son iki ayeti ve beş vakit namaz hediyesiyle Yüce Âlemlerden döndüğü gecedir.

KAYNAKLARIMIZDA MİRAC HADİSESİ

O gece yaşananlar şu şekilde zikredilmektedir:

Bir gece Resûlullah, Kâbe'de Hicr veya Hatîm denilen yerde iken -bazı rivayetlerde uykuda bulunduğu sırada veya uyku ile uyanıklık arası bir halde- Cebrâil geldi; göğsünü açtı, zemzemle yıkadıktan sonra içine iman ve hikmet doldurup kapattı. Burak adlı bineğe bindirip Beytülmağdis'e götürdü.

İsrâ sûresinde Mi'rac'ın bu bölümü ile ilgili şöyle buyrulmaktadır:

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

"Kulu Muhammed'i bir gece Mescid-i Haram'dan, kendisine bir kısım âyetlerimizi göstermek için çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksa'ya götüren Allah'ın şanı ne yücedir. Doğrusu O, işitir ve görür." (İsrâ, 17/1)

Resûl-i Ekrem Mescid-i Aksâ'da iki rek'at namaz kılıp dışarı çıktığında Cebrâil biri süt, diğeri şarap dolu iki kap getirmiş, Resûlullah süt dolu kabı seçince Cebrâil kendisine "fitratı seçtin" demiş, ardından onu alıp dünya semasına yükseltmiştir. Sütün tercih edilmesi ile fitrat arasındaki ilişki, İslam dininin kolay, rahat huzur veren, insanın fitratına uygun hükümler ihtiva ettiğine işarettir. Şarap ise kötülüğün anası olduğu için, tercih edilmemiştir.

Yine Necm suresinin aşağıdaki ayetleri mi'rac hadisesi ile ilgili olarak yorumlanmıştır.

فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ مَا كَذَّبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ أَفْتَمَارُونَهُ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ وَلَقَدْ رَأَهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْوَىٰ ذِي الْعَشَىٰ السِّدْرَةَ مَا يُغْشَىٰ مَا يَغْشَىٰ مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ لَقَدْ رَأَىٰ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَىٰ

"Allah kuluna vahyedeceğini vahyetti. Kalp, (gözün) gördüğünü yalanlamadı. (Ey Müşrikler! Şimdi siz Peygamberin) gördüğü şey hakkında onunla tartışıyor musunuz? And olsun ki, o, Cebrail'i bir başka inişte daha (asli şekliyle) Sidretü'l-Münteha'nın yanında görmüştü. Me'va cenneti de Sidre'nin yanındadır. O zaman Sidre'yi kaplayan kaplamıştı. Göz (gördüğünden) şaşmadı ve (onu) aşmadı. And olsun, o, Rabbinin en büyük alametlerinden bir kısmını gördü." (Necm, 53/10-18)

Peygamber Efendimize mi'racta üç ilâhî ihşanda bulunulduğu hadis-i şeriflerde ifade edilmiştir ki bunlar:

1- Beş vakit namaz. Mi'rac hediyesi olarak Peygamberimizin getirdiği beş vakit namaz, aynı zamanda mü'minin Mi'rac'ı sayılmıştır.

2- Allah'a ortak koşmayanların bağışlanacağı müjdesi.

3- Bakara sûresinin sonundaki üç âyet ki, İslâm'ın temel inanç esaslarını tamamlamakta ve müslümanların çektiği üzüntü ve sıkıntılarını sona erdiği müjdelendirmektedir.

Bu âyet-i kerîmelerde meâlen şöyle buyrulmaktadır:

"Göklerdeki her şey, yerdeki her şey Allah'ındır. İçinizdekini açığa vursanız da, gizleseniz de Allah sizi, onunla sorguya çeker de dilediğini bağışlar, dilediğine azap eder. Allah'ın gücü her şeye hakkıyla yeter."

"Peygamber, Rabbinden kendisine indirilene iman etti, mü'minler de (iman ettiler). Her biri; Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine iman ettiler ve şöyle dediler: "Onun peygamberlerinden hiçbirini (diğerinden) ayırt etmeyiz." Şöyle de dediler: "İştittik ve itaat ettik. Ey Rabbimiz! Senden bağışlama dileriz. Sonunda dönüş yalnız sanadır."

"Allah bir kimseyi ancak gücünün yettiği şeyle yükümlü kılar. Onun kazandığı iyilik kendi yararına, kötülük de kendi zararına. (Şöyle diyerek dua ediniz): "Ey Rabbimiz! Unutur, ya da yanılırsak bizi sorumlu tutma! Ey Rabbimiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme! Bizi affet, bizi bağışla, bize acı! Sen bizim Mevlâmızısın. Kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et." Bakara, 2/284-286. Âmin.

Mi'rac'tan Sonra Yaşananlar

Peygamber Efendimiz evine döner dönmez gece olup bitenleri ailesine ve arkadaşlarına anlatmıştır. Her söylediğinin gerçek olduğunda şüphe olmayan Peygamberimize ailesi ve arkadaşları inanmış ancak Mekkelilerin bazıları olayı duyar duymaz şaşkına dönmüş ve reddetmişlerdir. Hemen Hz. Ebû Bekir'e (r.a.) koşarak ona Peygamberimizin İsrâ'ya dair verdiği haberi nakletmişlerdir. Hz. Ebû Bekir onlara:

- Muhammed'in doğru sözlü olduğuna kanaatim vardır. Bu kanaatimi size de bildiririm, dediğinde onlar: - Demek Muhammed'in (s.a.s.) bir gecede Mescid-i Aksâ'ya gidip sonra dönüp geldiğini sen de mi tasdik ediyorsun? demişlerdir. Bunun üzerinde Hz. Ebû Bekir:

إِنْ كَانَ قَالَهُ فَقَدْ صَدَقَ، وَإِنَّا لَنُصَدِّقُهُ فِيمَا هُوَ أَبْعَدُ مِنْ هَذَا، نُصَدِّقُهُ عَلَىٰ خَبَرِ السَّمَاءِ.

"Eğer bunu O söylediyse şüphesiz doğrudur. Ben O'nu bundan daha uzağında da tasdik ediyorum. Semadan haber getirdiğini, tasdik ediyorum (Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 422; Müslim, "İmân", 279) demiştir. Bu cevabı sonrasında Hz. Ebû Bekir'e (r.a.) "Siddik" denilmiştir.

Peygamberimizin daha önce Mescid-i Aksâ'ya gitmediğini bilen müşrikler, O'na Mescid-i Aksâ ile ilgili sorular sordular. Kendisine sorulan bu sorulara cevap veremeyeceğini ve böylece söylediklerinin gerçek

olmadığının anlaşılacağını düşünüyorlardı. Ancak durum onların istedikleri gibi olmamıştı. Peygamber Efendimiz bu anı şöyle anlatmaktadır:

“Kureyş beni yalanlayınca, Mescid-i Haram'a gidip Hicr'de ayakta durdum. Bundan sonra Allah bana Beyt-i Makdis ile gözümün arasındaki mesafeyi kaldırdı da ne sordularsa oraya bakarak haber vermeye başladım.”(Müslim, iman, 75.)

MİRAC HADİSESİ VE BİZLERE HATIRLATTIKLARI

Mirac, Efendimizin şahsında vuku bulmuş bir mucizedir. Bizler de Miraçta ona verilenler ile kendi miracımızı gerçekleştirebilir, Allah katındaki değerimizi yükseltebiliriz. Öncelikle, günde beş vakit Yüce Rabbimizle buluşma randevumuz olan namazlarımızı eksiksiz ve dosdoğru kılmaya çalışmalı, bu geceyi kendimize yeni bir başlangıç kabul etmeliyiz.

Efendimizin ifadesiyle “Dinin direği” olan namaz, Kur’an’da;

Muttakîlerin, hakîki mü’minlerin, Firdevs cennetinin varisleri olan kurtuluşa ermiş mü’minlerin, temiz yürekli mütevâzî mü’minlerin, Muhsinlerin, Sâdıkların, iyi, salih ve akıllı insanların niteliği ve özelliği olarak zikredilmiştir. Kısaca namaz, manevi yükselişin ilk basamağını oluşturmaktadır.

Miraç olayından çıkarmamız gereken diğer bir derste; Allah’ın yardım ve desteğinin her zaman inananların üzerinde olduğudur. Zira Miraç olayı gerçekleşmeden önce Risaletin 6-9. yılları arasında Müslümanlara müşrikler tarafından 3 yıl süren boykot uygulanmıştı.

Boykotun sona ermesinden bir süre sonra ise Peygamber Efendimizin eşi Hz. Hatice ile Peygamberimizin Mekke’deki en büyük destekçisi Ebu Talip vefat etmiştir. (Hüzün Yılı-Risaletin 10. yılı) Müşrikler bu olayların neticesinde iyice cesaretlenmişlerdi. İşte tam bu zamanda Miraç hadisesiyle Allahü Teala, kulunun destekçisi olduğunu ve yaşadıkları karşısında ümitsiz olmaması gerektiğini, Allah’a güvenenlerin yardımsız kalmayacağını vurgulanmıştır.

Dolayısıyla bu hadise, yaşadığımız sıkıntılar karşısında ümitsiz olmamamız gerektiğini, eğer Allah’a gönülden inanıyorsak O’nun bizimle beraber olduğunu bizlere hatırlatmaktadır. Ayet-i kerimede ifade edildiği üzere:

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا

“Kim Allah'a karşı gelmekten sakınırsa Allah ona bir çıkış yolu açar.”(Bakara, 2/152-153.)

İşte nasıl ki, Allah (c.c), kulu Muhammed’i (a.s) yalnız ve desteksiz bırakmadıysa bizleri de öylece yalnız bırakmamıştır ve bırakmayacaktır.

فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

“Öyle ise siz beni (ibadetle) anın ki ben de sizi anayım. Bana şükredin; sakın bana nankörlük etmeyin! Ey iman edenler! Sabır ve namaz ile Allah'tan yardım isteyin. Çünkü Allah muhakkak sabredenlerle beraberdir.”(Bakara 152,153)

Bu dünya hayatı, bütünüyle bir imtihandır ve her birimiz farklı şekillerde denenmekteyiz:

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ

“Andolsun ki sizi biraz korku ve açlıkla, bir de mallar, canlar ve ürünlerden eksilterek deneriz. Sabredenleri müjdele.” (Bakara, 2/155.)

O halde bize düşen, Peygamber Efendimizi örnek almak ve O’nun yaptığı gibi Allah’a tevekkül ederek sabretmektir. Gaybî bir konu olan Mi’rac hadisesi, olayın yaşandığı dönemin muhatapları açısından inananların imanlarını tasdik etmesi sebebiyle büyük bir imtihandır. (Bkz. İsrâ, 17/60)

Mi’rac sayesinde insanlık, kendi gücünü, evrenin büyüklüğünü ve Allah’ın yüceliğini keşfetmiştir. Yedi kat sema; Peygamberlerin sonuncusu Hz. Muhammed’e açılmış yerde ve gökte olanlar gösterilmiş, hatta cennet ve cehennem tanıtılmıştır. Kainatı ve onun gizemlerini keşfeden Allah Resûlü, Allah Teala’nın sonsuz gücünü bir daha aynelyakîn idrak etmiştir. Son derece mutmain olarak bu yolculuktan dönmüştür. Onun

bildirdiklerine inananlar da, kainatın ve ahiretin mahiyetine dair kafalarındaki bir çok soruya cevap bulmuş olmaktadır.

Miraçta, akli geride bırakan bir aşk, maddenin ötesine geçen bir nazar, aşağıyı ve aşağılığı kabul etmeyen bir yükseliş vardır. Miraçta elemi, kederi, çaresizliği, ümitsizliği bir kenara koyup yeniden yola çıkma vardır. Miraçta arınma, durulma, korunma ve kollaşma vardır.

Miraçtan alınacak diğer bir hisse de “Sıddık” olabilmek, “Sıddık” kalabilmek ve “Sıddıklarla” beraber olabilmektir.

Şimdi hepimize düşen; Efendimizi tasdik eden bir Ebubekir olabilmektir. Şimdi hepimize düşen; “O (s.a.s.) demişse doğrudur.” diyebilmek, O’nu dünyalık tüm sevdiğimizimizden daha çok sevebilmek ve O’na şartsız tabi olabilmektir. İşte o zaman Rabbimizin sevgisini de kazanmış olacağız:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

“De ki: “Eğer Allah’ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.” (Al-i İmran, 3/31.)

Mi’racın müjdecisi olan Bakara süresinin ayetlerini okuyarak ve bu dualara iştirak ederek hissedar olalım.

رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَاتَّصِرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

“Ey Rabbimiz! Unutur, ya da yanılırsak bizi sorumlu tutma! Ey Rabbimiz! Bize, bizden Öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme! Bizi affet, bizi bağışla, bize acı! Sen bizim Mevlâmızsın. Kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et.” (Bakara, 2/285-286)

İsra Olayından Bahseden Ve Aynı İsmi Taşıyan İsrâ Sûresinden Manevi Yükselişe Vesile Olacak Öğütler

لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُومًا مَّخْذُولًا

“Allah’la beraber başka bir tanrı edinme, yoksa yerilmiş ve tek başına kalmış olursun.”

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِأَلْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا آفٌ وَلَا تُنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا وَأَخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذَّلِيلِ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيْتَنِي صَغِيرًا

“Rabbin, yalnız Kendisine tapmanızı ve ana babaya iyilik etmeyi buyurmuştur. Eğer ikisinden biri veya her ikisi, senin yanında iken ihtiyarlayacak olursa, onlara karşı "Öf" bile demeyesin, onları azarlamayasın. İkisine de hep tatlı söz söyleyesin. Onlara acıyarak alçak gönüllülük kanatlarını ger ve: "Rabbim! Küçükken beni yetiştirdikleri gibi sen de onlara merhamet et!" de.”

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلأَوَّابِينَ غَفُورًا

“İçinizde olanı en iyi Rabbiniz bilir. İyi kimselerseniz bilin ki O şüphesiz, Kendine başvuranları bağışlar.” (İsrâ, 17/25.)

وَأْتِ دَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تَبْذُرْ تَبْذِيرًا إِنَّ الْمُبْذِرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا

“Yakınma, düşküne, yolcuya hakkını ver; elindekileri saçıp savurma. Saçıp savuranlar, şüphesiz şeytanlarla kardeş olmuş olurlar; şeytan ise Rabbine karşı pek nankördür.”

وَأِمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمْ ابْتِغَاءَ رَحْمَةٍ مِّنْ رَبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَّيْسُورًا

“Rabbin'den umduğun rahmeti elde etmek için, hak sahiplerinden yüz çevirmek zorunda kalırsan, onlara hiç değilse tatlı bir söz söyle.”

وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا

“Elini boynuna bağlayıp cimri kesilme, büsbütün de açıp tutumsuz olma, yoksa pişman olur, açıkta kalırsın.”

إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ حَشِيَّةً إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِبَائِكُمْ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْءًا كَبِيرًا

“Doğrusu senin Rabbin dilediği kimsenin rızkını genişletir ve bir ölçüye göre verir. O kullarını gören ve haberdar olandır. Çocuklarınızı yoksulluk korkusuyla öldürmeyin. Biz onlara da size de rızık veririz. Onları öldürmek, şüphesiz büyük bir günahdır.”

وَلَا تَقْرَبُوا الرِّزْقَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَن قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيهِ سُلْطَانًا فَلَا يَسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا

“Sakin zinaya yaklaşmayın; doğrusu bu çirkindir, kötü bir yoldur. Allah'ın haram kıldığı cana haksız yere kıymayın. Haksız yere öldürülenin velisine bir yetki tanımışsınız. Artık o da öldürmekte aşırı gitmesin. Zira kendisi ne de olsa yardım görmüştür.”

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا

“Yetimin malına ergin çağa ulaşana kadar en güzel şeklin dışında yaklaşmayın. Ahdi de yerine getirin, doğrusu verilen ahidde sorumluluk vardır.”

وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزَنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا

“Bir şeyi ölçtüğünüz zaman, ölçüyü tam tutun, doğru teraziyle tartın. Böyle yapmak, sonuç itibariyle daha güzel ve daha iyidir.”

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا

“Bilmediğin şeyin ardına düşme; doğrusu kulak, göz ve kalp, bunların hepsi o şeyden sorumlu olur.”

وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَن تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا

“Yeryüzünde böbürlenerek yürüme, çünkü sen ne yeri delebilir ve ne de boyca dağlara ulaşabilirsin. Rabbinin katında bunların hepsi beğenilmeyen kötü şeylerdir.” (İsra, 17/22-39.)

Rasûlullah'a yaşatılan bu tecrübe “namaz” ile taçlandırılmıştır. Hz. Peygamber (sav), yaşadığı bu olağanüstü tecrübeden sonra ümmetine yeniden dönmüş ve onları da namaz ile Yaratıcılarına ruhen yükselmeye çağırmıştır. Müminler ise her namazda okudukları “Tahiyyât” ile Rasûlullah'ın yaşadığı bu hadiseyi tekrar tekrar canlandırır ve Rableri katındaki yüksek mertebelere uzanmak için çırpınırlar âdeti.

Evet, Mi'rac bir yükseliştir... Kulun Allah nezdinde yükselişi... Kullar bu yükselişi hiç şüphesiz O'nun razı olacağı bir hayat ile gerçekleştirirler. İhlas ile, takva ile, ibadet ve taat ile... Bilhassa da namaz ile. Zira namaz müminin mi'racıdır.

Namazın Önemi, Namaz niçin kılır?

Yüce Allah, ilk insan ve ilk peygamber Adem (a.s.)’den itibaren bütün insanları “namaz” ibadeti ile sorumlu tutmuş ve bütün peygamberler, kavimlerine “namaz” kılmalarını emretmişlerdir. Kerim Kitabımızda peygamberlerin yaşantılarında namazın önemi ve kavimlerinden istedikleri konuların başında namaz olduğu vurgulanmaktadır. Örneğin;

Şuayb (as) kıldığı namazdan dolayı kavminin dikkatini çekmiş, kavmi ona;

قَالُوا يَا شُعَيْبُ أَصَلَوْتُكَ تَأْمُرُكَ أَنْ نَتْرُكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ

“Ey Şuayb! Atalarımızın taptığı şeylerden mallarımız hususunda dilediğimizi yapmaktan vaçgeçmemizi sana namazın mı emrediyor? Oysa sen uyumlu ve akıllı birisin demişlerdir. (Hud;87)

İbrahim (a.s.); رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ

“Rabbim, beni ve soyumu namazı kılanlardan eyle” (İbrahim;40) duası ile namazı kılanlardan olmayı isterken, soyunun da namaz kılanlardan olmasını istemiştir. Kur’an’da bir çok defa Yakub (as)’ın soyu olan İsrail oğullarından namazı kılacaklarına dair söz alındığı bildirilmektedir.

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنْتُمْ مُعْرِضُونَ

"İsrail oğullarından "Allah'tan başkasına kulluk etmeyin, anneye, babaya, yakınlara, yetimlere, düşkünlere iyilik edin. İnsanlarla güzel güzel konuşun, namazı kılın, zekat, verin" diye söz almıştık. Sonra siz, pek azınız hariç döndünüz. (Bakara; 83)

Lokman (as)'da oğluna nasihat ederken; namazı emretmiştir.

يَا بُنَيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ

"Yavrucuğum, Namaz kıl, iyiliği emret, kötülükten vazgeçirmeye çalış. Doğrusu bunlar azmedilmeye değer işlerdendir." (Lokman; 17) Bunun gibi bir çok ayet-i kerimede namaz ibadetinin farziyeti ve önemi vurgulanmakta sadece bu ümmette değil Allah'ın gönderdiği tüm ümmetler de önemli bir ibadet olduğunu bildirilmektedir. Konuyla ilgili; Mâide, 5/12. Yûnûs, 10/87. İbrâhîm, 14/37,40. Meryem, 19/31,35. Tâhâ, 20/14. Enbiyâ, 21/73. Ayetlerine de bakılabilir.

İslâm'da namazın farziyeti Kitap, Sünnet ve İcmâ'ya dayanır.

Namazın farziyeti; "İnَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا" Şüphesiz namaz, müminlere, vakitle belirlenmiş olarak farz kılınmıştır." Nisa, 4/103. Ayetiyle sabittir.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

"Ey iman edenler! Sabrederek ve namaz kılarak Allah'tan yardım dileyin. Şüphe yok ki Allah sabredenlerle beraberdir." (Bakara, 2/153)

وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ

"Sabrederek ve namaz kılarak (Allah'tan) yardım dileyin. Şüphesiz namaz, Allah'a derinden saygı duyanlardan başkasına ağır gelir." (Bakara; 45) İman kalbine yerleşmiş ve gerçek mü'min niteliğini kazanmış bir müslümana namaz kılmak ağır ve zor gelmez. Mümin, namazlarına müdavimdir. Namazlarını zevkle ve isteyerek kılar.

Yine Kitabımız Kur'an-ı Kerim'in birçok yerinde; namazı kılınız ve zekâtı veriniz" buyrulur.

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ

"Bütün namazları ve orta namazı muhafaza edin" Bakara, 2/238.

وَمَا أَمَرُوا إِلَّا لِيُعْبَدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ

"Oysa onlar, tevhid inancına yönelerek, dini yalnız Allah'a tahsis ederek O'na kulluk etmek, namazı kılmak ve zekâtı vermekle emr olunmuşlardır. İşte doğru din budur" Beyyine, 98/5.

فَأَقِمْوَا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ النَّصِيرُ

"Namazı kılın, zekâtı verin ve Allah'a samimiyetle bağlanın. O, sizin mevlânızdır. O, ne güzel Mevlâ ve ne güzel yardımcısıdır" Hacc, 22/78.

Namazın İnsana Kazandırdıkları

1. Namaz Allah'ı Hatırlatır

فَاذْكُرُونِي أَذْكَرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونَ

O halde beni anın, ben de sizi anayım. Bana şükredin de nankörlük etmeyin. (Bakara, 2/152)

2. Namaz Dinin Direğidir

الصَّلَاةُ عِمَادُ الدِّينِ

Efendimiz (a.s); "Namaz dinin direğidir." buyurdu. (Beyhaki, Sünen)

3. Namaz Verilen Nimetlere Karşı Allah'a Bir Teşekkürdür

لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ

"Eğer şükrederseniz, elbette (nimetlerimi) artıracam" (İbrahim, 14/7)

4. Namaz Vaktin Kıymetini Öğretir

Namaz kılan kimse, her daim Rabbi ile ve meleklerle beraber olduğunu bilir.

Bu konuda Peygamberimiz (a.s.)'ın şu hadisi oldukça dikkat çekicidir:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " يَتَعَاقَبُونَ فِيكُمْ مَلَائِكَةٌ بِاللَّيْلِ وَمَلَائِكَةٌ بِالنَّهَارِ، وَيَجْتَمِعُونَ فِي صَلَاةِ الْفَجْرِ وَصَلَاةِ الْعَصْرِ، ثُمَّ يَعْرُجُ الَّذِينَ بَاتُوا فِيكُمْ، فَيَسْأَلُهُمْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِهِمْ كَيْفَ تَرَكْتُمْ عِبَادِي فَيَقُولُونَ تَرَكْنَاهُمْ وَهُمْ يَصَلُّونَ، وَأَتَيْنَاهُمْ وَهُمْ يَصَلُّونَ "

“Gece ve gündüz melekleri sizi takip ederler. Sabah ve ikindi namazlarında toplanırlar. Sonra sizinle geceleleyen melekler, ilâhî huzura çıkarlar. Rab’leri onlara, “-onları en iyi bir şekilde bildiği halde- kullarımı nasıl terk ettiniz?” diye sorar. Melekler, “Onları namaz kılarken terk ettik ve namaz kılarken bulduk.” cevabını verirler” Buhârî, Mevâkît, 9/16. (I, 139.)

Namaz müminlerin kusurlarına keffâret ve Allah'ın mağfiretine vesile olur.

5. Namaz İnsanların Eşit Olduğunu Hatırlatır

Namaz; zengini fakiri, âmiri memuru ve her seviyedeki insanı camide yanyana getirir ve insan olarak Allah katında eşit olduklarını, aralarında insan olmak bakımından bir fark olmadığını öğretir.

6. Namaz kişiyi kötülüklerden alıkor

Namaz, mü'minin hayatına çeki düzen verir; onu her türü çirkinliklerden, haram ve yasakları işlemekten men eder.

أَتْلُ مَا أُوْحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ

“Ey Muhammed!) Kitaptan sana vahyolunanı oku, namazı da dosdoğru kıl. Çünkü namaz, insanı hayasızlıktan ve kötülükten alıkor. Allah’ı anmak (olan namaz) elbette en büyük ibadettir. Allah yaptıklarınızı biliyor.”(Ankebut, 29/45)

7. Namaz Sağlığı Olumlu Şekilde Etkiler Temizliğe alıştıır

İslâm dini temizliğe büyük önem vermiş, namazın sahih olabilmesi için beden, elbise ve namaz kılınacak yerin temiz olmasını şart koşmuştur. Namaz kılan kimse maddî ve manevî kirlilerden temizlenir.

Peygamberimiz (a.s.), beş vakit namazını kılan kimseyi günde beş defa bir nehirde yıkanan kimseye benzetmiştir:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ " أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْرًا بِبَابِ أَحَدِكُمْ، يَغْتَسِلُ فِيهِ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسًا، مَا تَقُولُ ذَلِكَ يُبْقِي مِنْ دَرْنِهِ " . قَالُوا لَا يُبْقِي مِنْ دَرْنِهِ شَيْئًا. قَالَ " فَذَلِكَ مِثْلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ، يَمْحُو اللَّهُ بِهَا الْخَطَايَا " .

“Ne dersiniz? Birinizin kapısının önünde bir ırmak olsa ve burada günde beş defa yıkansa bu kimsede hiç kir bırakır mı? (Sahabenin):

“Hayır hiç bir kir bırakmaz’ diye cevap vermeleri üzerine Peygamberimiz:

“İşte beş vakit namaz da böyledir. Allah, bu sebeple günahları temizler, yok eder. Buhârî, Sahih, Mevâkîtu’s-Salâti, 9/ 6. (I, 134.)Buyurdular.

8. Kıyamet Günü İlk Soru Namazdan Olacaktır

İnsanlar öldükten sonra dirilecekler ve Allah'ın huzurunda dünyada yaptıklarının hesabını vereceklerdir. O gün ibadetlerden ilk sorgulama namazdan olacaktır. Nitekim Peygamberimiz şöyle buyurmuştur;

إِنَّ أَوَّلَ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ عَمَلِهِ صَلَاتُهُ فَإِنْ صَلَحَتْ فَقَدْ أَفْلَحَ وَأَنْجَحَ وَإِنْ فَسَدَتْ فَقَدْ خَابَ وَخَسِرَ

“Kulun kıyamet gününde, hesabı ilk önce sorulacak ameli namazdır. Eğer namazı dürüst çıkarsa kurtulmuş ve kazanmıştır. Eğer namazı düzgün çıkmazsa kaybetmiştir.” (Tirmizî, Salât, 305)

Bir başka hadislerinde de: “Kıyamet gününde kulun ilk hesaba çekileceği şey farz namazdır. Eğer bu namazı tam olarak yerine getirmişse ne güzel. Aksi halde şöyle denilir: Bakın bakalım, bunun nafile namazı var mıdır? Eğer nafile namazları varsa, farzların eksikliği bu nafilelerle tamamlanır. Sonra diğer farzlar için de aynı şeyler yapılır.” (Ebû Dâvûd, Salât, 145; Tirmizî, Salât, 188) buyurmuştur

Bu geceyi nasıl değerlendirelim

Öncelikle bu gece, geçmişin muhasebesini yaparak, günahlarımızla vedalaşmak ve Allah’ın razı olduğu yeni bir hayata başlamak için fırsattır. Geceyi bu niyet ve anlayışla idrak edebilmenin gayreti içinde olmalıyız. Unutmamalıdır ki ameller niyetlere göre değer kazanır.

Tövbe ve istiğfarı çokça yapalım

Kur'an-ı Kerim ve mealini okuyalım

Allah'ı çokça zikredelim

Peygamberimize her fırsatta salâtü-selâm getirelim

Namazlarımızı camilerde cemaatle kılmaya çalışalım

Kılamadığımız namazların kazasını kılalım veya nafîle Namaz Kılalım

Küskünlüklerimize son verip, barışarak yeni bir başlangıç yapalım.

Aile büyüklerimizi, hastalarımızı, akrabalarımızı ve kabirleri ziyaret edelim.

Kendimiz, ailemiz, vatanımız, ordumuz ve bütün Müslümanlar için dualar edelim.

Bu muhasebeyi yaparken kendimize şunları mutlaka sormalıyız:

-Bu güne kadar yaşadığım hayatta Allah'ın istediği gibi bir kul olabildim mi?

-Allah'a karşı vazifelerimi biliyor muyum ve sorumluluklarımın farkında mıyım?

-Beni ondan uzaklaştıran kötü alışkanlıklarım var mı?

-Peygamberin sünnetini yaşayarak O'nun ümmeti olmamın gereğini yapabiliyor muyum?

-Bu gün ölüm gelecek olsa buna ne kadar hazırlıklıyım?

-Anne babama, çocuklarıma, akrabalarıma ve diğer insanlara karşı üzerime düşen görevleri yapabiliyor muyum?

-Bugüne kadar, kaç kişinin daha iyi müslüman olması için çabaladım, kaç yetimin başını okşadım, kaç fakirin karnını doyurup ihtiyacını giderdim, malımı nereden kazanıp nereye harcadım, ömrümü nerede tükettim, gençliğimi ne işte harcadım, bildiklerimle ne derece amel ettim?

Yüce Rabbim miraç kandilimizi mübarek kılsın. Bu geceden istifade etmeyi bizlere nasip etsin. Günahlarımızı, hatalarımızı, kusurlarımızı ve isyanlarımızı bağışlasın. Dualarımızı, yaptığımız ve yapacağımız ibadetlerimizi makbul eylesin. Bizi razı olan ve razı olunanlardan eylesin. Hakkı hak bilip hakka tabi batılı batıl bilip batıdan kaçınanlardan eylesin. Devletimize dirlik milletimize birlik nasip etsin. Bizleri bölmek isteyenlere fırsat vermesin. Ölülerimize rahmet dirilerimize merhamet etsin.

Dualarımızın makbul olması temennisiyle, Miraç Kandilinizi tebrik ediyor, kendimiz ailemiz, vatanımız, milletimiz ve tüm ümmet-i Muhammed'e hayırlar getirmesini Yüce Rabbimden niyaz ediyorum.